

Mottagare
Regionstyrelsen

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan Region Gotland och Röda Korset Gotland 2025-2028

Förslag till beslut i regionstyrelsen

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

En framgångsrik integration behöver ske i samverkan. Region Gotland har ett upparbetat gott samarbete med Röda Korset Gotland för att stödja de personer på Gotland som befinner sig i uppehållstillståndsrelaterade processer samt personer där avvisanden inte kunnat verkställas, bland annat i form av tidigare gemensamma idéburna offentliga partnerskap. Nuvarande partnerskap löper ut i december 2024.

Röda Korset Gotland har en upparbetad etablerad kontakt med målgruppen och besöker dessa personer regelbundet för att sprida samhällsinformation, ge samhällslötsning och ett psykosocialt stöd. I särskilda fall kan Röda Korset Gotland även bistå dessa individer med basala behov.

Regionstyrelseförvaltning bedömer att samverkan med Röda Korset Gotland har varit ett ändamålsenligt, flexibelt och kostnadseffektivt sätt att möta konstaterade behov och samhällsutmaningar. Att stärka nya gotlänningars förutsättningar till egenförsörjning och medverkan i samhällsutvecklingen bidrar även till att uppnå målen i Gotlands regionala utvecklingsstrategi avseende trygghet och inkluderande samhälle, hållbar tillväxt och attraktionskraft. Långsiktigheten i samverkansformen stärker förutsättningarna att möta eventuella förändringar i det geopolitiska läget.

Detta ärende togs upp för beslut av regionstyrelsen den 30 maj 2024. Regionstyrelsen beslutade då att återremittera ärendet till budgetavstämningen med hänsyn till det ekonomiska läget.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det saknas ekonomiska medel för att teckna ett fortsatt Idéburet offentligt partnerskap med Röda Korset Gotland.

Om ekonomin hade funnits ser regionstyrelseförvaltningen att nuvarande omfattning av partnerskap i form av 1,3 miljoner årligen skulle kunna ge förutsättningar att möta konstaterade behov av stöd och samhällsorientering.

Regionstyrelseförvaltningen identifierar därutöver även behov av att erbjuda personer som uppstår försörjningsstöd möjlighet till arbetsmarknadsinsatser i form av arbetsträning, praktik och anställning med stöd, i samarbete med Röda Korset Gotland. Detta inkluderas inte i nuvarande partnerskap, men bedöms vara en gynnsam samverkansmöjlighet att beakta då behovet av dessa arbetsmarknadsinsatser inte är tillgodosett på annat sätt. En utökning av partnerskapet med 500 tkr skulle innebära en årlig tillförsel av totalt 1,8 miljoner i ramtillskott för att teckna Idéburet offentligt partnerskap med Röda Korset Gotland om det finns utrymme till ett utökat avtal.

Till budgetberedningen föreslog regionstyrelseförvaltningen att regionfullmäktige skulle tillföra medel under 4 år för att teckna ett IOP-avtal med Röda Korset Gotland för perioden 2025-2028.

Utifrån det ekonomiska läget i Region Gotland är regionstyrelseförvaltningens bedömning att det i dagsläget saknas ekonomiska medel för att ingå ett nytt IOP-avtal med Röda Korset Gotland. Förslaget till beslut är därmed att informationen i ärendet tas emot.

Ärendebeskrivning

En framgångsrik integration bidrar till vårt samhälles framtida tillväxt, välfärd och utvecklingen av vår demokrati. Ansvaret för integrationen delas mellan individen och samhällets olika aktörer, offentliga såväl som aktörer i civilsamhället. Insatser för att främja integrationen minskar även risken för utanförskap och motsättningar mellan olika grupper.

Ett oroligt omvärldsläge påverkar Gotland. Rysslands anfallskrig mot Ukraina och EU:s beslut om att aktivera massflyktingdirektivet har lett till att människor på flykt sökt sig hit, människor som behöver stöd med samhällslöslöshet, psykosocialt stöd och i särskilda fall hjälp med basala insatser. Detta i kombination med krig och konflikter även i andra delar av omvärlden leder till att individer som söker sig till Gotland och befinner sig i uppehållstillståndsrelaterade processer samt personer där avvisanden inte kunnat verkställas är i behov av ett samlat stöd.

Region Gotland har ett upparbetat gott samarbete med Röda Korset Gotland, dels i form av tidigare samarbete kring projekt vinternatt och dels i samband med tidigare tecknande av Idéburna offentliga Partnerskap (IOP) för stöd och boendesamordning till ensamkommande barn och unga på Gotland. Nuvarande idéburna offentliga partnerskap i form av stöd och samhällsorientering till individer som befinner sig i uppehållstillståndsrelaterade processer, asylprocessen samt nya gotlänningar som vill ta ansvar för sin försörjning, upphör 31 december 2024, varvid ställningstagande om fortsatt samarbete är aktuellt.

Ett IOP kan tecknas där det finns en gemensamt definierad målbild som kräver samverkan och där arbetet ska syfta till att uppnå ett gemensamt allmännyttigt mål. En förutsättning för att IOP ska vara möjligt är att

verksamhetsområdet ligger inom den offentliga organisationens kompetens och i dess ansvarsområde. Partnerskapet måste vara utformat på ett sätt som skiljer sig från när den offentliga parten köper en vara eller en tjänst, annars blir partnerskapet upphandlingspliktigt.

Region Gotland har regelbundet följt upp partnerskapet med Röda Korset Gotland och ser att Röda Korset Gotland, i enlighet med partnerskapet, har verkat för att lindra nöd i det geografiska området Gotland och gett stöd till nya och redan etablerade gotlänningar gällande både integrering och samhällslötsning.

Under nuvarande partnerskapsperiod har flera statliga beslut lett till att insatser fått anpassas mot de behov som uppstått. Massflyktsdirektivet har gjort att många personer som kommer från Ukraina bor kvar på ön i de gemensamma boenden som erbjudits. Därutöver har det under året tillkommit individer till dessa boenden, men då boendena inte är byggda för den typen av verksamhet är detta inte hållbart på längre sikt. En övergång till boende i enskilda lägenheter genomförs under 2024. Röda Korset Gotland besöker varje vecka dessa boende samt individer som bor hos gotlänningar. Dessa besök syftar till att sprida samhällsinformation, samt att göra stödjande insatser både socialt och via samhällslötsning. Röda Korset arbetar även med stödjande insatser såsom aktiviteter, psykosocialt samtalsstöd och stöd i att hitta egen försörjning genom arbete. Sedan tecknandet av nuvarande IOP avtal ser Röda Korset Gotland att hjälpbehovet för målgruppen har ökat och allt fler människor söker stöd och hjälp för basala behov såsom mat och kläder.

Gruppen ensamkommande ungdomar som kom till Gotland 2015 har minskat. Myndighetsbeslut och stora ändringar i regelverken har gjort det allt svårare för dessa individer att få uppehållstillstånd i Sverige. De flesta av dessa ungdomar klarar sin egenförsörjning under större delen av året, men ett antal söker enskilt bistånd periodvis. Den långa väntan på det eventuella uppehållstillståndet är svår och många mår psykiskt dåligt. Dessa individer erbjuds enskilda samtal utifrån behov. Enskilt bistånd såsom matkassar, klädkuponger, hygien- och renhållningsprodukter samt en del sociala aktiviteter finns för behövande, syfte med det är att öka den fysiska och sociala hälsan.

Utsatta EU-medborgare fortsätter att komma till Gotland. Röda Korsets långvariga stöd har gett ett gott resultat och nästan alla har ett arbete. Röda Korset har bland annat varit ett stöd för dessa personer i kontakt med arbetsgivare och uthyrare av bostäder. Flera utsatta EU-medborgare har även haft arbete inom den gröna- eller besöksnäringen under säsong och i perioder. Röda Korset stödjer även dessa individer med att vara postmottagare (främst då för myndighetspost). Röda Korset erbjuder även drop-in verksamhet på mötesplatserna Träffpunkt Gråbo och under våren i Hemse med möjlighet att boka tid för enskilda samtal. Röda Korset bistår även med hjälp att söka stöd via socialtjänst samt vid behov av akut sjukvård samt vid sökt stöd för familjeåterförening.

Sammantaget har partnerskapet mellan Region Gotland och Röda Korset Gotland fallit väl ut. Syfte och mål med partnerskapet har uppfyllts. Behovet kvarstår även efter partnerskapets giltighetstid varvid ställningstagande om förlängning av nuvarande samarbetet blir aktuellt, således ett ställningstagande om årligt tillskott på 1,3 miljoner kronor till Röda Korset Gotland

Utöver ovan nämnda förslag till partnerskap identifierar Region Gotland även ett behov av samarbete med Röda Korset Gotland kring arbetsmarknadsåtgärder såsom arbetsträning, praktikplatser och möjlighet till anställning med stöd för personer som står långt från arbetsmarknaden. Röda Korset Gotland och Region Gotland har tidigare haft ett liknande samarbete inom ramen för projektet Diagonalen, med gott resultat. Av de 49 personer som då deltog gick 17 vidare till annan anställning, 2 till studier, 3 avslutade i förtid, 4 erhöll därefter statlig ersättning (pension eller sjukersättning) och 23 personer erhöll arbetslöshetsförsäkring. Sammantaget bedömdes de ha kommit närmare ordinarie arbetsmarknad och närmat sig möjligheten till egen försörjning eller utbildning.

Om medel hade funnits hade förslaget varit ett fortsatt samarbete mellan Region Gotland och Röda Korset Gotland för att stödja personer som uppstår försörjningsstöd och har behov av arbetsträning, praktik eller anställning med stöd. Röda Korset Gotland kan erbjuda dessa möjligheter men behöver ekonomiskt stöd för den handledning som arbetsmarknadsinsatserna kräver. Röda Korset Gotland erbjuder i förslaget även möjlighet till anställning för ett antal personer som står nära egenförsörjning men behöver en arbetsplats med möjlighet till anpassning och stöd. En anställning, under den tidsram som regelverket kräver, skulle innebära att individen blir egenförsörjande och kan ansluta sig till arbetslöshetsförsäkringen samt uppstår rätt till socialförsäkringssystemets ersättningar som exempelvis sjukpenning.

Om medel hade funnits hade regionstyrelseförvaltningen dessutom förslagit att partnerskapet med Röda Korset Gotland skulle utökas med ytterligare 500 tkr per år. Syftet med utökningen av partnerskapet skulle vara att möjliggöra handledning vid praktik och arbetsträning samt möjlighet till anställning med stöd och anpassning.

Bedömning

Utifrån rådande ekonomiska läget är regionstyrelseförvaltningens bedömning att nytt avtal med Röda Korset Gotland inte är möjligt, då de ekonomiska medlen för partnerskapet saknas.

Om medel skulle tillföras ser regionstyrelseförvaltningen att nuvarande omfattning av partnerskap i form av 1,3 miljoner årligen skulle kunna ge förutsättningar att möta konstaterade behov av stöd och samhällsorientering.

Regionstyrelseförvaltningen identifierar därutöver även behov av att erbjuda personer som uppstår försörjningsstöd möjlighet till arbetsmarknadsinsatser i form av arbetsträning, praktik och anställning med stöd, i samarbete med Röda Korset Gotland. Detta inkluderas inte i nuvarande partnerskap, men bedöms

vara en gynnsam samverkansmöjlighet att beakta då behovet av dessa arbetsmarknadsinsatser inte är tillgodosett på annat sätt. Om ytterligare ekonomiska medel om 500 tkr per år hade funnits skulle partnerskapet kunnat utökas till att även inkludera handledning och stöd i den form som dessa arbetsmarknadsinsatser kräver. En utökning av partnerskapet med 500 tkr skulle innebära en årlig tillförsel av totalt 1,8 miljoner i ramtillskott för att teckna Idéburet offentligt partnerskap med Röda Korset Gotland för perioden 2025-2028.

Sammanfattningsvis ser regionstyrelseförvaltningen att om det funnits ekonomiska medel så skulle ett Idéburet offentligt partnerskap med Röda Korset Gotland kunna vara motiverat utifrån behovet av en långsiktig samverkansform för att stärka förutsättningarna att möta nuvarande behov och eventuella förändringar i det geopolitiska läget. Förslaget till beslut är därför att informationen tas emot.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/ rättsligt perspektiv

Bedömningen är att föreslaget upplägg inte står i strid med lagen om offentlig upphandling, utan att inriktningen på avtalet lever upp till kraven som en IOP ställer enligt beskrivning ovan.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att ett IOP-avtal medför ökade kostnader. Uteblivna insatser som stödjer målgruppens möjligheter till samhällsorientering kan dock innebära ökade samhällskostnader på sikt. Den ekonomiska insatsen bedöms kunna undvika större samhällskostnader genom stöd till ökad samhällsintegrering och möjligheter till egenförsörjning. Förslag till utökat partnerskap med Röda Korset Gotland, i form av arbetsmarknadsinsatser såsom arbetsträning, praktik och möjlighet till anställning hos Röda Korset Gotland, bedöms vara en kostnadseffektiv samverkansmöjlighet att beakta då behovet av dessa arbetsmarknadsinsatser inte är tillgodosett på annat sätt.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att ett partnerskap med Röda Korset Gotland skapar ökade förutsättningar att stärka barnens rättigheter utifrån barnkonventionen.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att Röda Korset i den individuella kontakten med personerna inom ovan nämnda målgrupp har möjlighet att verka för de nationella jämställdhetsmålen i form av en jämn fördelning av makt och inflytande.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-24

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till
Röda Korset Gotland